

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. декана факультету економіки
та управління
Андрій КОЦУР
« 08 » 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх
технологій
Святослав ПИТЕЛЬ
« 31 » 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. професора з науково-
педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« 08 » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ»

Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність – 076 «Підприємництво та торгівля»
Освітньо-професійна програма: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Кафедра підприємництва і торгівлі

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції, (год.)	Практичні (год.)	ІРС (год.)	Тренінг КПЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екза мен
Денна	I	I	30	15	5	4	96	150	I
Заочна	I	I,II	8	4	-	-	138	150	II

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 26 06 2023 р.).

Робочу програму склала доцент кафедри підприємництва і торгівлі, канд. екон. наук, доцент, **Світлана СМЕРЕКА**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва і торгівлі, протокол № 1 від 28 08 2023 р.

Завідувач кафедри,
д-р екон. наук, професор

Ольга СОБКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» протокол № 9 від 30 01 2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор

Ольга СОБКО

Гарант ОП

Ірина БОЙЧИК

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ»**

1. Опис дисципліни «Стратегія розвитку бізнесу»

Дисципліна «Стратегія розвитку бізнесу»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни Дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1,2</i>
Кількість змістових модулів – 2	ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30</i> <i>Заочна – 8</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15</i> <i>Заочна – 4</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 96</i> <i>В т.ч. тренінг – 4</i> <i>Заочна – 138</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5</i>
Тижневих годин: Денна форма навчання 1 семестр– 10 год., з них аудиторні – 3год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Стратегія розвитку бізнесу»

2.1. Мета вивчення дисципліни:

Дисципліна «Стратегія розвитку бізнесу» належить до блоку обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки магістрів зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Метою дисципліни «Стратегія розвитку бізнесу» є: формування у студентів прогресивного мислення щодо розвитку суб'єктів господарювання в умовах цифровізації економічних процесів та опануванні навичками розробки стратегій розвитку бізнесу в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- довести до студентів розуміння сутності основних питань методології розробки та реалізації стратегій розвитку бізнесу у сфері підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- ознайомити студентів з розмаїттям стратегій розвитку бізнесу та їх видами, особливостями та доцільністю використання;
- визначити роль, теоретичні засади та практичні особливості стратегічного розвитку бізнесу;
- ознайомити студентів із теоретичними положеннями розробки та реалізації стратегії розвитку бізнесу у сфері підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- навчити студентів формуванню стратегій розвитку бізнесу підприємницьких, торговельних та біржових структур, технологій розробки, механізмів реалізації та управління їхньою ефективністю;
- навчити студентів управляти процесами розробки, реалізації, оцінювання ефективності стратегій розвитку бізнесу у сфері підприємницьких, торговельних та біржових структур для прийняття обґрунтованих управлінських рішень в умовах цифрової економіки.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

2.4. Передумовами для вивчення дисципліни.

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування за спеціальністю (додаткового вступного фахового випробування за спеціальністю).

2.5. Результати навчання:

ПРН1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

ПРН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПРН 6. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ПРН 9. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

2.6. Завдання лекційних занять:

Мета лекційних занять полягає в ознайомленні студентів із теоретичними положеннями розробки та реалізації стратегії розвитку бізнесу у сфері підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- ознайомлення студентів відповідно до програми та робочого плану з основними питаннями, які стосуються методології розробки та реалізації стратегій розвитку бізнесу у сфері підприємницьких, торговельних та біржових структур;

- сформуванню у студентів цілісну систему ґрунтовних теоретичних знань з курсу «Стратегія розвитку бізнесу».

2.7. Завдання проведення практичних занять:

Метою проведення практичних занять є формування у студентів компетенцій щодо управління процесами розробки, реалізації, оцінювання ефективності стратегій розвитку бізнесу у сфері підприємницьких, торговельних та біржових структур для прийняття обґрунтованих управлінських рішень в умовах цифрової економіки.

Завданнями проведення практичних занять є:

- засвоєння та закріплення теоретичних аспектів даного курсу, отриманих на лекційних заняттях;
- формування умінь і практичних навичок щодо розробки, реалізації та підвищення економічної ефективності стратегій розвитку бізнесу у сфері підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- практичне використання методики розрахунку показників оцінювання ефективності стратегій розвитку бізнесу у сфері підприємницьких, торговельних та біржових структур та вирішення інших прикладних економічних задач.

3. Зміст дисципліни «Стратегія розвитку бізнесу»

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні домінанти формування стратегії розвитку бізнесу

Тема 1. Предмет, зміст і завдання курсу

Стратегія розвитку бізнесу як сучасний науковий напрям. Мета і цілі дисципліни. Предмет і об'єкт курсу. Роль і значення «Стратегії розвитку бізнесу» у підготовці фахівців економічного профілю.

Завдання дисципліни. Джерела вивчення, зміст і структура курсу, його зв'язок з іншими дисциплінами.

Тема 2. Теоретичні основи розробки стратегії розвитку бізнесу

Сутність стратегії розвитку бізнесу. Необхідність розробки стратегії розвитку бізнесу. Основні компоненти розробки стратегії розвитку бізнесу стратегії розвитку бізнесу у сфері підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Формування сучасної парадигми стратегії розвитку бізнесу. Стратегічне бачення. Мета і завдання стратегії розвитку бізнесу. Принципи та методи управління стратегіями розвитку бізнесу. Класифікація стратегій розвитку бізнесу. Базові стратегії розвитку бізнесу. Еталонні стратегії розвитку бізнесу: концентричного зростання, розширення шляхом створення нових структур, диверсифікованого зростання, скорочення.

Особливості сучасних технологій формування стратегій розвитку бізнесу. Світові тенденції у стратегіях розвитку бізнесу у сфері підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Тема 3. Когнітивність як передумова ефективності стратегії розвитку бізнесу

Побудова стратегії як ментальний процес. Поняття когнітивності в теорії систем. Когнітивність організації. Значення та сутність когнітивності в системі стратегічних змін. Когнітивна школа та головні засади її менеджменту. Дві гілки когнітивної школи: об'єктивістська та суб'єктивістська, взаємозв'язок між ними.

Система соціально-психологічного забезпечення стратегічного управління бізнесом. Структура та варіанти побудови системи соціально-психологічного забезпечення стратегічного управління. Когнітивний аналіз і моделювання в стратегічному управлінні. Когнітивна (пізнавально-цільова) структуризація знань про об'єкт і його зовнішнє середовище. Когнітивні карти.

Тема 4. Конкурентна стратегія розвитку бізнесу

Загальна характеристика базових конкурентних стратегій: зміст, умови, переваги (лідировання за зниженням витрат, диференціація, фокусування, оптимальні витрати). Стратегії, засновані на рольовій функції підприємства.

Конкурентні стратегії підприємств торгівлі та сфери обслуговування.

Ризики застосування різних типів конкурентних стратегій. Аналіз прихильності споживачів до підприємства для оцінки його конкурентної позиції.

Тема 5. Стратегії зростання та скорочення бізнесу

Стратегії концентрованого зростання. Передумови впровадження стратегії концентрації. Типи стратегії концентрованого зростання: більш глибоке проникнення на ринок, розвиток ринку, розробка товару. Умови реалізації стратегії концентрованого зростання.

Стратегії інтегрованого зростання. Передумови впровадження стратегії інтеграції. Типи стратегій інтегрованого зростання: горизонтальна інтеграція, вертикальна інтеграція (прогресивна і регресивна). Умови реалізації стратегії інтегрованого зростання.

Стратегії диверсифікованого зростання. Передумови впровадження стратегії диверсифікації. Типи стратегій: стратегії пов'язаної і незв'язаної диверсифікації. Умови реалізації стратегії диверсифікованого зростання.

Стратегія скорочення бізнесу. Передумови впровадження стратегії скорочення. Типи стратегії скорочення бізнесу. Умови реалізації стратегії скорочення бізнесу.

Тема 6. Ресурсно-компетенційна база стратегії розвитку бізнесу

Сутність та види стратегічних ресурсів. Концепція «стратегічної платформи» підприємства. Сутність та властивості фінансового-економічного забезпечення підприємства. Роль фінансового-економічного забезпечення у стратегічному управлінні. Суб'єкти та об'єкти впливу фінансового-економічного забезпечення. Функції фінансового-економічного забезпечення стратегічного управління. Структура фінансового-економічного забезпечення стратегічного управління. Варіанти побудови фінансово-економічного забезпечення стратегічного управління. Планування в системі фінансового-економічного забезпечення стратегічного управління. Поточне та стратегічне бюджетування.

Забезпечення структурних підрозділів трудовими ресурсами. Роль трудового потенціалу при проведенні стратегічних змін. Необхідність формування стратегічного мислення менеджерів. Компетентність менеджерів: інновційно-підприємницька, техніко-технологічна, економічна, організаційна, соціально-політична, маркетингова компетентність.

Роль мотивації у формуванні «стратегічної поведінки». Розробка системи мотивації і винагороди, пов'язаних з реалізацією стратегії.

Змістовний модуль 2. Управління стратегією розвитку бізнесу

Тема 7. Етапи реалізації стратегії розвитку бізнесу

Сутність стратегічних змін та їх роль в управлінському процесі. Класифікація та характеристики стратегічних змін. Інструментарій стратегічних

змін. Визначення рівня стратегічних змін. Механізм та послідовність здійснення стратегічних змін.

Управління реалізацією стратегії на підприємстві. Сутність та умови реалізації стратегії підприємства. Головні завдання реалізації стратегії.

Вплив особливостей підприємств на хід стратегічних змін. Характеристики стратегічно орієнтованого підприємства. Необхідні умови реалізації стратегії. Етапи реалізації стратегії підприємств. Процес реалізації конкурентно орієнтованої стратегії підприємства, його етапи.

Методика застосування концепції «життєвого циклу» при визначенні загальних та загально конкурентних стратегій розвитку бізнесу.

Організація стратегічних змін на підприємстві. Опір змінам на етапах розробки і реалізації стратегії. Види опору стратегічним змінам.

Тема 8. Організаційні аспекти стратегії розвитку бізнесу

Організаційна структура управління як об'єкт стратегічних змін та інструмент виконання стратегії. Типи організаційних структур управління стратегічного типу. Характеристика організаційних структур управління стратегічного типу. Диференціація та інтеграція в організаційних структурах управління при переході до стратегічного управління. Переваги і недоліки організаційних структур стратегічного типу.

Концепція «стратегічного господарського центру». Характеристики та типи «стратегічних господарських центрів». Роль централізованих формувань в організаційних структурах управління стратегічного типу. Договірні відносини в організаційних структурах управління стратегічного типу. Характеристика організаційних структур залежно від етапів «життєвого циклу» та специфіки оточення підприємства.

Вплив організаційних структур на впровадження стратегічних змін. Типи і відмінності реакції організаційних структур управління на зміни в зовнішньому середовищі.

Процес організаційного проектування. Вплив ситуаційних чинників на проектування організації. Етапи формування ОСУ стратегічного типу. Випробування створеної організаційної структури управління. Внесення коректив та забезпечення функціонування ОСУ стратегічного типу як основи організаційного забезпечення стратегічного управління організацією.

Тема 9. Учасники реалізації стратегії розвитку бізнесу

Лідерування в стратегічного організаційного розвитку на основі навчання та мотивації.

Формування управлінської команди. Фактори, що визначають ефективність досягнення системі стратегічного управління. Стиль управління. Зміст роботи керівника стратегічно орієнтованого підприємства.

Аналіз «поля сил» як основа для забезпечення стратегічного організаційного розвитку. Соціальний аудит. Вплив влади та навчання на складові «поля сил». Забезпечення стратегічного організаційного розвитку за допомогою влади. Забезпечення цілей команди. Мотивація персоналу в процесі реалізації стратегії.

Тема 10. Функціональні стратегії в процесі реалізації стратегії розвитку бізнесу

Сутність функціонального потенціалу управління. Функціональна стратегія: її мета, чинники формування та «стратегічний набір».

Маркетингова стратегія та етапи її розробки. Загальна структура плану (програми) маркетингу. Структура і роль служби маркетингу підприємства. Маркетингові стратегія підприємств торгівлі та сфери обслуговування.

Стратегії розвитку науково-дослідних та проектно-конструкторських робіт. Зв'язок загальних конкурентних стратегій та стратегій у галузі досліджень і розробок у формуванні конкурентних переваг. Варіанти організації підсистеми НДПКР підприємства. Структура загальної програми (плану) НДПКР на підприємстві. Організаційне оформлення функції НДПКР.

Виробнича стратегія підприємства. Чинники впливу на формування виробничої стратегії підприємства. Зв'язок загальноконкурентних і виробничих стратегій підприємства. Рушійні сили оновлення виробництва. Структура плану розвитку виробництва. Підсистема управління виробничою системою підприємства.

Фінансова та інвестиційна стратегії підприємства, їх види. Принципи формування фінансової та інвестиційної стратегій. Структура програми фінансового розвитку підприємства. Фінансова підсистема управління підприємством.

Стратегія управління персоналом, її види. Цілі персонал-стратегій ринково-орієнтованої організації. Структура плану з формування і використання кадрового потенціалу підприємства. Підсистема управління персоналом підприємства.

Стратегія матеріально-технічного забезпечення, її види. Тенденції розвитку системи МТП. Логістична підсистема підприємства. Структура плану МТЗ.

Тема 11. Стратегія розвитку бізнесу та організаційна культура

Організаційна культура та її роль у реалізації стратегії розвитку бізнесу. Сутність організаційної культури організації. Характеристика організаційної культури. Класифікаційні ознаки і різновиди організаційної культури. Основні елементи організаційної культури організації. Модель організаційної культури Е. Шейна.

Особливості організаційної культури як фактора внутрішнього середовища організації. Вплив організаційної культури на управління стратегічними змінами. Аналіз рівня організаційної культури.

Тема 12. Стратегії ціноутворення на біржовому ринку

Організаційно-економічний механізм біржового ціноутворення. Біржове котирування цін. Інструментарій управління ціновими ризиками на біржовому ринку. Система контролю за цінами.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Стратегія розвитку бізнесу»

Денна форма навчання

Зміст	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні домінанти формування стратегії розвитку бізнесу</i>					
Тема 1. Предмет, зміст і завдання курсу	0,5	-	8	-	-
Тема 2. Теоретичні основи розробки стратегії розвитку бізнесу	1,5	1	8	2	Тести, кейс
Тема 3. Когнітивність як передумова ефективності стратегії розвитку бізнесу	2	1	8	-	Тести, кейс
Тема 4. Конкурентна стратегія розвитку бізнесу	2	2	8	-	Тести, кейс
Тема 5. Стратегії зростання та скорочення бізнесу	6	2	8	-	Тести, кейс
Тема 6. Ресурсно-компетенційна база стратегії розвитку бізнесу	6	2	8	-	Тести, кейс
<i>Змістовий модуль 2. Управління стратегією розвитку бізнесу</i>					
Тема 7. Етапи реалізації стратегії розвитку бізнесу	2	1	8	-	Тести, кейс
Тема 8. Організаційні аспекти стратегії розвитку бізнесу	2	1	8	-	Тести, кейс
Тема 9. Учасники реалізації стратегії розвитку бізнесу	2	1	8	1	Тести, кейс
Тема 10. Функціональні стратегії в процесі реалізації стратегії розвитку бізнесу	2	1	8	-	Тести, кейс
Тема 11. Стратегія розвитку бізнесу та організаційна культура	2	2	8	2	Тести, кейс
Тема 12. Стратегії ціноутворення на біржовому ринку	2	1	8	-	Тести, кейс
Тренінг			4		-
Разом	30	15	100	5	-

Заочна форма навчання

Зміст	Кількість годин			
	Лекції	Прак-тичні заняття	Самос-тійна робота	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні домінанти формування стратегії розвитку бізнесу</i>				
Тема 1. Предмет, зміст і завдання курсу	-	-	12	-
Тема 2. Теоретичні основи розробки стратегії розвитку бізнесу	2	1,0	12	Тести, кейс
Тема 3. Когнітивність як передумова ефективності стратегії розвитку бізнесу	-	-	12	Тести, кейс
Тема 4. Конкурентна стратегія розвитку бізнесу	-	1,0	12	Тести, кейс
Тема 5. Стратегії зростання та скорочення бізнесу	-	-	12	Тести, кейс
Тема 6. Ресурсно-компетенційна база стратегії розвитку бізнесу	-	-	12	Тести, кейс
<i>Змістовий модуль 2. Управління стратегією розвитку бізнесу</i>				
Тема 7. Етапи реалізації стратегії розвитку бізнесу	-	-	12	Тести, кейс
Тема 8. Організаційні аспекти стратегії розвитку бізнесу	-	-	12	Тести, кейс
Тема 9. Учасники реалізації стратегії розвитку бізнесу	-	-	12	Тести, кейс
Тема 10. Функціональні стратегії в процесі реалізації стратегії розвитку бізнесу	2	-	12	Тести, кейс
Тема 11. Стратегія розвитку бізнесу та організаційна культура	-	-	12	Тести, кейс
Тема 12. Стратегії ціноутворення на біржовому ринку			12	Тести, кейс
Разом	4	2	144	-

5. Тематика практичних завдань

Практичне заняття 1

Тема 2. Теоретичні основи розробки стратегії розвитку бізнесу

Тема 3. Когнітивність як передумова ефективності стратегії розвитку бізнесу.

Мета: *засвоїти теоретичні основи стратегії розвитку бізнесу, її структурні компоненти, класифікацію та вплив на формування конкурентних переваг. Систематизувати та поглибити знання за темою заняття, розвивати у студентів логічне мислення, вміння аналізувати інформацію, узагальнювати і приймати управлінські рішення, виховувати наполегливість, впевненість у собі та самоповагу як кваліфікованого фахівця.*

Питання для теоретичної підготовки

1. Сутність стратегії розвитку бізнесу та чинники впливу на формування стратегії розвитку бізнесу.
2. Структурні елементи стратегії розвитку бізнесу. Класифікація стратегій розвитку бізнесу.
3. Закордонний досвід практичної реалізації стратегій розвитку бізнесу.
4. Поняття когнітивності в теорії систем. Когнітивність організації.
5. Когнітивна школа та головні засади її менеджменту. Дві гілки когнітивної школи: об'єктивістська та суб'єктивістська, взаємозв'язок між ними.
6. Система соціально-психологічного забезпечення стратегічного управління. Структура та варіанти побудови системи соціально-психологічного забезпечення стратегії розвитку бізнесу.
7. Когнітивний аналіз. Моделювання стратегії розвитку бізнесу на основі оцінювання результатів когнітивного аналізу.

Література: 1,2,3,4,5

Практичне заняття 2

Тема 4. Конкурентна стратегія розвитку бізнесу

Мета: *опанувати теоретичні основи базових конкурентних стратегій: зміст, умови, переваги (лідировання за зниженням витрат, диференціація, фокусування, оптимальні витрати).*

Питання для теоретичної підготовки

1. Загальна характеристика базових конкурентних стратегій: зміст, умови, переваги (лідировання за зниженням витрат, диференціація, фокусування, оптимальні витрати).
2. Стратегії, засновані на рольовій функції підприємства.
3. Конкурентні стратегії підприємств торгівлі та сфери обслуговування.
4. Ризики застосування різних типів конкурентних стратегій.
5. Аналіз прихильності споживачів до підприємства для оцінки його конкурентної позиції.

Література: 1,2,3,4,5,6

Практичне заняття 3

Тема 5. Стратегії зростання та скорочення бізнесу

Мета: *опанувати теоретичні основи стратегії концентрованого, інтегрованого, диверсифікованого зростання та скорочення бізнесу*

Питання для теоретичної підготовки

1. Стратегії концентрованого зростання та передумови впровадження стратегії концентрації.
2. Типи стратегії концентрованого зростання: більш глибоке проникнення на ринок, розвиток ринку, розробка товару.
3. Умови реалізації стратегії концентрованого зростання. Стратегії інтегрованого зростання. Умови реалізації стратегії інтегрованого зростання.
4. Передумови впровадження стратегії інтеграції.
5. Типи стратегій інтегрованого зростання: горизонтальна інтеграція, вертикальна інтеграція (прогресивна і регресивна).
6. Стратегії диверсифікованого зростання та передумови впровадження стратегії диверсифікації. Типи стратегій: стратегії пов'язаної і незв'язаної диверсифікації. Умови реалізації стратегії диверсифікованого зростання.
7. Стратегія скорочення бізнесу та передумови впровадження стратегії скорочення.
8. Типи стратегії скорочення бізнесу. Умови реалізації стратегії скорочення бізнесу.

Література: 1,2,3,4,5,6,7,8,9

Практичне заняття 4

Тема 6. Ресурсно-компетенційна база стратегії розвитку бізнесу

Мета: *засвоїти особливості впливу ресурсно-компетенційної бази на формування стратегії розвитку бізнесу.*

Питання для теоретичної підготовки

1. Сутність та види стратегічних ресурсів та концепція «стратегічної платформи» підприємства.
2. Сутність та властивості фінансового-економічного забезпечення підприємства, роль фінансового-економічного забезпечення у стратегічному управлінні та суб'єкти та об'єкти впливу фінансового-економічного забезпечення.
3. Функції фінансового-економічного забезпечення стратегічного управління та структура фінансового-економічного забезпечення стратегічного управління, варіанти побудови фінансово-економічного забезпечення стратегічного управління та планування в системі фінансового-економічного забезпечення стратегічного управління.
4. Поточне та стратегічне бюджетування.
5. Забезпечення структурних підрозділів трудовими ресурсами.
6. Роль трудового потенціалу при проведенні стратегічних змін та необхідність формування стратегічного мислення менеджерів, компетентність менеджерів: інноваційно-підприємницька, техніко-технологічна, економічна, організаційна, соціально-політична, маркетингова компетентність, роль мотивації у формуванні «стратегічної поведінки».
7. Розробка системи мотивації і винагороди, пов'язаних з реалізацією стратегії.

Література: 1,2,3,4,5,6,7,8

Практичне заняття 5

Теми 7. Етапи реалізації стратегії розвитку бізнесу.

Тема 8. Організаційні аспекти стратегії розвитку бізнесу

Мета: засвоїти методика розробки і реалізації стратегії розвитку бізнесу, її етапність, особливості управління. Засвоїти методика планування та управління ними; а також оцінки та управління фінансовими результатами торговельного підприємства.

Питання для теоретичної підготовки

1. Сутність стратегічних змін та їх роль в управлінському процесі, класифікація та характеристики стратегічних змін, інструментарій стратегічних змін, визначення рівня стратегічних змін, механізм та послідовність здійснення стратегічних змін.
2. Управління реалізацією стратегії на підприємстві, сутність та умови реалізації стратегії підприємства, головні завдання реалізації стратегії, вплив особливостей підприємств на хід стратегічних змін та характеристики стратегічно орієнтованого підприємства.
3. Необхідні умови реалізації стратегії та етапи реалізації стратегії підприємств, процес реалізації конкуренто орієнтованої стратегії підприємства, його етапи.
4. Методика застосування концепції «життєвого циклу» при визначенні загальних та загально конкурентних стратегій розвитку бізнесу, організація стратегічних змін на підприємстві, опір змінам на етапах розробки і реалізації стратегії, види опору стратегічним змінам.
5. Організаційна структура управління як об'єкт стратегічних змін та інструмент виконання стратегії, типи організаційних структур управління стратегічного типу, характеристика організаційних структур управління стратегічного типу, диференціація та інтеграція в організаційних структурах управління при переході до стратегічного управління.
6. Переваги і недоліки організаційних структур стратегічного типу, концепція «стратегічного господарського центру» та характеристики і типи «стратегічних господарських центрів».
7. Роль централізованих формувань в організаційних структурах управління стратегічного типу та довірні відносини в організаційних структурах управління стратегічного типу, характеристика організаційних структур залежно від етапів «життєвого циклу» та специфіки оточення підприємства, вплив організаційних структур на впровадження стратегічних змін. Типи і відмінності реакції організаційних структур управління на зміни в зовнішньому середовищі.
8. Процес організаційного проектування, вплив ситуаційних чинників на проектування організації, етапи формування ОСУ стратегічного типу, випробування створеної організаційної структури управління, внесення коректив та забезпечення функціонування ОСУ стратегічного типу як основи організаційного забезпечення стратегічного управління організацією.

Література: 15,16,17,23,24

Практичне заняття 6

Тема 9. Учасники реалізації стратегії розвитку бізнесу.

Тема 10. Функціональні стратегії в процесі реалізації стратегії розвитку бізнесу

Мета: *засвоїти лідирування в стратегічного організаційного розвитку на основі навчання та мотивації. Формування управлінської команди. Стиль управління. Засвоїти методику розрахунку витрат торговельних підприємств, їх планування та управління ними; а також оцінки та управління фінансовими результатами торговельного підприємства.*

Питання для теоретичної підготовки

1. Лідирування в стратегічного організаційного розвитку на основі навчання та мотивації. Формування управлінської команди.
2. Фактори, що визначають ефективність досягнення систем стратегічного управління.
3. Стиль управління та зміст роботи керівника стратегічно орієнтованого підприємства. Аналіз «поля сил» як основа для забезпечення стратегічного організаційного розвитку, соціальний аудит, вплив влади та навчання на складові «поля сил».
4. Забезпечення стратегічного організаційного розвитку за допомогою влади. Забезпечення цілей команди. Мотивація персоналу в процесі реалізації стратегії.
5. Сутність функціонального потенціалу управління та функціональна стратегія: її мета, чинники формування та «стратегічний набір».
6. Маркетингова стратегія та етапи її розробки. Загальна структура плану (програми) маркетингу, структура і роль служби маркетингу підприємства. Маркетингова стратегія підприємств торгівлі та сфери обслуговування.
7. Стратегії розвитку науково-дослідних та проектно-конструкторських робіт, зв'язок загальних конкурентних стратегій та стратегій у галузі досліджень і розробок у формуванні конкурентних переваг. Варіанти організації підсистеми НДПКР підприємства та структура загальної програми (плану) НДПКР на підприємстві, організаційне оформлення функції НДПКР.
8. Виробнича стратегія підприємства та чинники впливу на формування виробничої стратегії підприємства, зв'язок загальноконкурентних і виробничих стратегій підприємства, рушійні сили оновлення виробництва.
9. Структура плану розвитку виробництва. Підсистема управління виробничою системою підприємства.
10. Фінансова та інвестиційна стратегії підприємства, їх види, принципи формування фінансової та інвестиційної стратегій. Структура програми фінансового розвитку підприємства та фінансова підсистема управління підприємством.
11. Стратегія управління персоналом, її види, цілі персонал-стратегій ринково-орієнтованої організації, структура плану з формування і використання кадрового потенціалу підприємства. Підсистема управління персоналом підприємства.
12. Стратегія матеріально-технічного забезпечення, її види, тенденції розвитку системи МТП, логістична підсистема підприємства та структура плану МТЗ.

Література: 7,8,9,10,11,12,13

Практичне заняття 7

Тема 11. Стратегія розвитку бізнесу та організаційна культура

Мета: *вияснити змістовну наповненість, складові елементи організаційної культури, типологізацію організаційних культур, а також виявити її вплив на стратегію розвитку бізнесу.*

Питання для теоретичної підготовки

1. Організаційна культура та її роль у реалізації стратегії розвитку бізнесу, сутність організаційної культури організації.
2. Характеристика організаційної культури, класифікаційні ознаки і різновиди організаційної культури, основні елементи організаційної культури організації.
3. Модель організаційної культури Е. Шейна.
4. Особливості організаційної культури як фактора внутрішнього середовища організації.
5. Вплив організаційної культури на управління стратегічними змінами.
6. Аналіз рівня організаційної культури.

Література: 7,8,9,10,11,12,13

Практичне заняття 8

Тема 12. Стратегії ціноутворення на біржовому ринку

Мета: *визначити та вивчити цінові стратегії на біржовому ринку, вияснити організаційно-економічний механізм біржового ціноутворення, біржове котирування цін та вивчити інструментарій управління ціновими ризиками на біржовому ринку, крім того виявити вплив цінових стратегій на біржовому ринку на стратегію розвитку бізнесу.*

Питання для теоретичної підготовки

1. Організаційно-економічний механізм біржового ціноутворення.
2. Біржове котирування цін.
3. Інструментарій управління ціновими ризиками на біржовому ринку.
4. Система контролю за цінами.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Полягає у самостійному опрацюванні навчального, статистичного, методичного матеріалів та написанні короткого *есе* науково-прикладного характеру обсягом до **5 сторінок** зі стратегії розвитку бізнесу підприємницьких, торговельних чи біржових структур.

Мета КПЗ – сформувати практичні навички розв'язку проблемних завдань з курсу «Стратегія розвитку бізнесу».

Для її досягнення вирішуються такі завдання:

- 1) подальше набуття навичок логічного мислення і самостійного викладення матеріалу;
- 2) розвиток комунікабельності в набутті і використанні інформації;
- 3) наближення теоретичних знань студента до вимог виробництва;

- 4) засвоєння методів техніко-економічних і планових розрахунків;
- 5) формування (вміння) здібності до самостійної роботи;
- 6) підготовка до виконання дипломної роботи.

Методологічною основою для виконання КПЗ є законодавчі та нормативні акти щодо, які регулюють діяльність підприємств в Україні, праці вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, навчально-методична література тощо.

Завдання для виконання КПЗ видаються студентам на початку навчального семестру. Варіанти завдання кожному студенту видаються викладачем, який здійснює методичне керівництво його виконанням в процесі консультацій та підготовки до його захисту.

Результатом виконання комплексного практичного індивідуального завдання є оволодіння студентами інструментарієм комплексного стратегічного аналізу підприємства і галузі.

Завдання виконуються тільки письмово.

Варіанти КПЗ з дисципліни «Стратегія розвитку бізнесу»

№ варіанту	Тема науково-прикладної записки
1.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих переробкою (торгівлею) молока.
2.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих переробкою м'яса.
3.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих переробкою (торгівлею) плодоовочевої продукції
4.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих (торгівлею) переробкою фруктів.
5.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих виготовленням (торгівлею) хліба і хлібобулочних виробів.
6.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих виготовленням (торгівлею) борошномельно-круп'яної продукції.
7.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих виготовленням (торгівлею) побутової хімії.
8.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих виготовленням (торгівлею) текстилю.
9.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих виготовленням (торгівлею) взуття.
10.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих виготовленням (торгівлею) побутової техніки
11.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих виготовленням (торгівлею) автомобілів.
12.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих виготовленням (торгівлею) фарфоро-фаянсової продукції.
13.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих виготовленням (торгівлею) косметичних засобів.
14.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих виготовленням (торгівлею) морозива.
15.	Обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур, зайнятих виготовленням (торгівлею) органічної продукції.

Захист КПЗ відбувається публічно в присутності студентів групи згідно з планом-графіком організації навчального процесу.

7. Самостійна робота

Тематика
Предмет, зміст і завдання курсу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, мета, предмет і об'єкт вивчення курсу «Стратегія розвитку бізнесу». 2. Завдання дисципліни, її джерела і структура. 3. Зв'язок «Стратегія розвитку бізнесу» з іншими дисциплінами.
Теоретичні основи розробки стратегії розвитку бізнесу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Компонентні складові стратегій розвитку бізнесу в підприємницьких структурах. 2. Особливості стратегій розвитку бізнесу торгових мереж. 3. Вибір стратегій розвитку бізнесу підприємницьких торгових закладів.
Когнітивність як передумова ефективності стратегії розвитку бізнесу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Когнітивні аспекти в підвищенні ефективності стратегій розвитку бізнесу в підприємницьких структурах. 2. Когнітивні аспекти в підвищенні ефективності стратегій розвитку бізнесу великих торгових мереж. 3. Когнітивні аспекти в підвищенні ефективності стратегій розвитку бізнесу в підприємницьких структурах. 4. Когнітивні аспекти в підвищенні ефективності стратегій розвитку бізнесу в біржовій діяльності.
Конкурентна стратегія розвитку бізнесу
Стратегії зростання та скорочення бізнесу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Сфери застосування стратегій концентрованого зростання у підприємницьких структурах. 2. Можливості застосування стратегій диверсифікації в підприємницькому секторі. 3. Застосування стратегій скорочення бізнесу.
Ресурсно-компетенційна база стратегії розвитку бізнесу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Матеріальна база для застосування ресурсних стратегій розвитку бізнесу. 2. Нарощення масштабів застосування компетенційної стратегії розвитку бізнесу українській економіці. 3. Перспективи підвищення ефективності застосування ресурсно-компетенційних стратегій розвитку бізнесу.
Етапи реалізації стратегії розвитку бізнесу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Фактор впливу на встановлення етапності при реалізації стратегій розвитку бізнесу. 2. Оптимізація витрат для реалізації стратегії розвитку бізнесу в підприємницькому секторі. 3. Оптимізація витрат для реалізації стратегії розвитку бізнесу в торгівлі.
Організаційні аспекти стратегії розвитку бізнесу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційно-економічний механізм реалізації стратегії розвитку бізнесу. 2. Напрями скорочення термінів розробки стратегії розвитку бізнесу.
Учасники реалізації стратегії розвитку бізнесу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Чинники впливу на ефективність реалізації стратегії розвитку бізнесу. 2. Сфери залучення зовнішніх учасників для підвищення ефективності стратегій розвитку бізнесу.
Функціональні стратегії в процесі реалізації стратегії розвитку бізнесу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості застосування функціональних стратегій у торгових закладах. 2. Особливості застосування функціональних стратегій в підприємницьких структурах. 3. Чинники впливу на прийняття рішення щодо застосування функціональних стратегій. 4. Планування впровадження функціональних стратегій у підприємництві, торгівлі.

Стратегія розвитку бізнесу та організаційна культура

1. Інноваційний тип організаційної культури.
2. Ретроспективний аналіз організаційної культури.
3. Можливості розширення масштабів застосування проінноваційної організаційної культури у вітчизняних реаліях ведення бізнесу.

Стратегії ціноутворення на біржовому ринку

1. Організаційно-економічний механізм біржового ціноутворення.
2. Біржове котирування цін.
3. Інструментарій управління ціновими ризиками на біржовому ринку.
4. Система контролю за цінами.

8. Тренінг з дисципліни

Організація проведення тренінгу

1. *Вступна частина* проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. *Організаційна частина* полягає у створенні робочого настрою у студентській групі, ознайомленні з правилами проведення тренінгового заняття та умов підбиття підсумків.
3. *Практична частина* реалізується групою чи підгрупами студентів чисельністю 4-5 осіб шляхом виконання завдань чи вирішення проблемних питань тренінгового заняття.
4. *Підведення підсумків* відбувається шляхом обговорення результатів виконання тренінгового завдання групою чи підгрупами студентів, обміну думками з питань, винесених на тренінгове заняття.

Тематика тренінгу

1. *Тема тренінгу:* Економічне обґрунтування стратегії розвитку бізнесу підприємницьких структур.
2. *Тема тренінгу:* Економічне обґрунтування стратегії розвитку бізнесу в торгівлі.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Стратегія розвитку бізнесу» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, есе;
- оцінювання результатів КППЗ;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Стратегія розвитку бізнесу» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Заліковий модуль 1 (теми 1-6): 1. Усне опитування під час практичних занять (6 тем по 5 балів) = 30 балів. 2. Письмова роботи = 70 балів	20
Заліковий модуль 2 (теми 7-12): 1. Усне опитування під час практичних занять (6 тем по 5 балів) = 30 балів. 2. Письмова роботи = 70 балів	20
Заліковий модуль 3 (КПІЗ): 1. Написання та захист КПІЗ = 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу = 20 балів.	20
Заліковий модуль 4 (екзамен) – тести, завдання	40

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор <i>Epson EB-505</i>	1-12
2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення <i>Microsoft Office</i>	1-12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ОСНОВНІ

1. Ансофф И. Стратегический менеджмент. Классическое издание. М., 2009. – 344 с.
2. Басій Н.Ф. Стратегічний маркетинг: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2014. 456 с.
3. Балабанова Л.В., Холод В.В., Балабанова І.В. Стратегічний маркетинг: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 631 с.
4. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 378 с.
5. Виноградова О. В., Крижко О.В.. Маркетинговий менеджмент. ч.2. «Організація офісної діяльності». Навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2018. 137 с.
6. Гапоненко, А.Л., Панкрухин А.П. Стратегическое управление. М.: Омега-Л, 2015. 464 с.

7. Дарчук В.Г. Аналіз та планування маркетингової діяльності. Навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2019. 146 с.
8. Євтушенко Н.О., Дрокіна Н.І., Савенко Н.В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства: теоретичний аспект URL: <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/550>
9. Євтушевський В. А. Стратегія корпоративного управління. К: Знання, 2015. 287 с.
10. Ігнат'єва І.А. Стратегічний менеджмент: підручник. К.: Каравела, 2019. 464 с.
11. Дикань В. Л. Стратегічне управління: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 272 с.
12. Довгань А.Є., Каракай Ю.В., Артеменко Л.П. Стратегічне управління: Навч.посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 440 с.
13. Казакова Н.А. Маркетинговый анализ. Учебное пособие. М.: ИНФРАМ, 2017. 240 с.
14. Карпова С.В., Мхитарян С.В., Русин В.Н. Маркетинговый анализ. Теория и практика: Учебное пособие для бакалавриата и магистратуры. М.: Юрайт, 2018. 181 с.
15. Каплан Р. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию: пер. с англ. – М.: Олимп–Бизнес, 2013. – 304 с.
16. Карцева В.В. Стратегічний розвиток підприємств регіону: фінансовий аспект: монографія. Вищ. навч. закл. Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 171 с
17. Корінько М.Д. Диверсифікація як стратегія розвитку. Актуальні проблеми економіки: Науковий економічний журнал. 2016. №5. С. 12-17.
18. Мальська М., Білоус С. Менеджмент організацій: навч. посіб. К.: SBA-print. 2019. 190 с.
19. Мельничук Н., Непочатенко О. Фінанси підприємств. К.: ЦНЛ, 2019. 504 с.
20. Назарчук Т., Косіюк О. Менеджмент організацій. К.: ЦНЛ. 2018. 560 с.
21. Скибіцький О.М., Матвеев В.В., Щелкунов В.І., Подреза С.М. Стратегічне управління корпораціями: Навч.посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 480 с.
22. Турчин Л.Я. Методологія формування маркетингової стратегії підприємства в нестабільних ринкових умовах на основі процесного підходу *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 385-391.
23. Turchyn L., Sobko O., Voichyk I., Shahin O., Zaverbnuy A. Organizational and economic support of the process of forming of intellectual potential of enterprise. *International Journal of Advanced Science and Technology* 2020. Vol. 29. №. 9s. pp. 5992-6000 (Scopus)
24. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: Учебник для вузов. Пер. с англ. М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2017. 576 с.

ДОДАТКОВІ

1. Ассель Г. Маркетинг: принципы и стратегия [пер. с англ. М.З. Штенгард]. М: ИНФРА-М, 2001. 804 с.
2. Виханский О.С. Стратегическое управление. 3-е изд., перераб. и доп. М: Экономистъ, 2004. 296 с.
3. Господарський кодекс України (2003). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Гребешкова О.М., Мельник О.В. Базові положення стратегічного управління нематеріальними активами підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2008. № 6. Т.2 (122). С.132-135.
5. Груб'як С.В. Аналіз фінансово-економічного стану підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип.3. 2015. С.268-271.
6. Данило С.І. Ефективність інновацій в роздрібній торгівлі. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. Вип. 3(137). С. 50-53. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20193\(137\)/sep20193\(137\)_050_DanyloSI.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20193(137)/sep20193(137)_050_DanyloSI.pdf)
7. Дуляба Н.І. Класифікація поточних витрат торговельного підприємства. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2013. Вип.1. С.10-15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2013_1_3.
8. Жалінська І.В., В.О.Любарець Сучасні підходи до мотивування персоналу торговельного підприємства. *Вісник ДонНУЕТ*. 2012. № 3(55). С.213-217.

9. Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» (1995). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Закон України «Про електронну комерцію» від 03.09.2015 № 675-VIII {Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1977-VIII від 23.03.2017, ВВР, 2017, №20, ст.240. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/675-19>
11. Закон України «Про захист прав споживачів». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
12. Закон України «Про лікарські засоби» (1996). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Закон України «Про ліцензування видів підприємницької діяльності» (2015). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
14. Закон України «Про оплату праці» (1995, останні поправки 15.07.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
15. Закон України «Про ринок електричної енергії» (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text>
16. Закон України «Про ринок природного газу» (2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19#Text>
17. Закон України «Про ціни і ціноутворення». 2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>
18. Кизим М.О. Збалансована система показників: [монографія]. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010. 192 с.
19. Ковтун О.І. Стратегія підприємства: Навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2005, 388 с.
20. Куденко Н.В. Маркетингові стратегії фірми: Монографія – К.: КНЕУ, 2002. 245с.
21. Кушнір О.К., Чаплінський В.Р. Планування гуртових закупівель товарів у закордонних фірм. *Молодий вчений*. 2017. №11(51). С.1214-1217. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/292.pdf>
22. Маринич І.А., Козуб Т.Т. Підходи до формування ефективної системи управління оборотними коштами торговельного підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. № 20.15. С.224-227.
23. Мокляк М.В., Сафонов М.С., Максименко Є.М. Аналіз методів формування асортиментної політики торгового підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип.27. С.204-209. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/27_2019_ukr/33.pdf
24. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України №145 від 22.05.2002 (ост. редакція 02.03.2010) «Про затвердження Методичних рекомендацій з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0145569-02#Text>
25. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003-2010 (останні зміни 18.08.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
26. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
27. Національний стандарт України. Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять. ДСТУ 4303:2004. URL: <https://www.profiwins.com.ua/uk/directories1/dstu4303.html>
28. Окландер М. Ринкові методи ціноутворення в роздрібній торгівлі: орієнтація на покупців і конкурентів. *Економіст*. 2013. №6. С.55-58. URL: http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/6819/1/econ_2013_6_21.pdf
29. Окландер М.А. Ціноутворення як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємств роздрібною торгівлі. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 1(6). С. 65–70.
30. Орехова А.І., Костюченко А.І. Економічна сутність категорії прибуток. *Інноваційна економіка*. 2013. №7 (45). С.313-316.
31. Парій О.М. Організаційна культура як важлива складова системи управління підприємствами. *Інноваційна економіка*. 2018. №3-4 (74). С. 66-74.
32. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

33. Постанова Кабінету Міністрів України № 371 від 20.08.2014 р «Про затвердження Положення про Державну регуляторну службу України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/371-2014-%D0%BF#Text>
34. Постанова Кабінету Міністрів України № 929 від 30.11.2016 р. «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів)». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249579316>
35. Солнцева Н.В., О.С.Надворний Особливості системи управління персоналом на торговельних підприємствах. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 40. С.245-248.
36. Сьомкіна Т.В., Гужавіна І.В., Згурська О.М. Методологічні засади управління прибутком торговельного підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2020. №1(31). С. 107-113. URL: <file:///C:/Users/irabo/AppData/Local/Temp/2392>
37. Хомів О.В. Аналіз показників фінансової стійкості роздрібних торговельних підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип.21.13. С.332-336.
38. Юнацький М.О. Аналіз фінансового стану підприємства роздрібною торгівлі. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 18. С.226-233.